

Важливою особливістю сучасного стану процесу організації системи аналізу еквайрингу є відсутність методики попередньої оцінки економічної "привабливості" торгівельно-сервісних підприємств для банків. Так, в умовах виконання філіями АТ „ІМЕКСБАНК” плану з установки певної кількості торгових терміналів за визначений період часу, затвердженого головним офісом, термінали можуть встановлюватися в заздалегідь неприбуткових з точки зору еквайрингу підприємствах. Тому є доцільним проведення розрахунку терміну окупності терміналу перед встановленням в підприємстві торгівлі або послуг. Ще однією проблемою є відсутність контролю за ефективністю роботи торгового терміналу у вигляді проведення розрахунків доходу без урахування витрат на його встановлення та технічного і програмного супроводу, доцільним вважається проведення розрахунку доходу (убутку) роботи торгового терміналу для аналізу ефективності роботи встановлених на сучасному етапі АТ „ІМЕКСБАНК” терміналів.

Література:

1. Закон України "Про платіжні системи та переказ грошей в Україні" від 05.04.2001р. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2346-14>.
2. Юровский Б., Колесник С. Платёжные карточки. – Харьков: Консульт, 2002. – 115с.

Полякова І.М., Голуб Ю.О.

Харківський національний економічний університет

Особливості організації внутрішнього контролю в структурі виконавців бюджетних програм

Розпорошеність бюджетних коштів, суттєве недофінансування бюджетних програм та відсутність оперативного контролю за ходом їх виконання свідчать про недосконалість механізмів розроблення, затвердження і реалізації бюджетних програм та спричиняє зниження ефективності використання бюджетних коштів, спрямованих на реалізацію програмних заходів.

На тлі вищенаведеного особливої уваги заслуговує налагодження надійного обліку та створення дієвих важелів контролю за ходом реалізації бюджетних програм. Таким інструментом, що забезпечує здійснення ефективного контролю за використанням бюджетних коштів, є відділ внутрішнього контролю.

Таким чином, метою дослідження виступає обґрунтування необхідності впровадження відділу внутрішнього контролю у структуру виконавців бюджетної програми.

Згідно до Концепції розвитку державного внутрішнього фінансового контролю на період до 2017 року, ухваленій Кабінетом Міністрів України від 24 травня 2005 р N 158-р внутрішній контроль - інструмент управління, що дає змогу керівництву органів державного і комунального сектору перевірити стан виконання завдань

органу. Метою цього процесу є забезпечення достатньої впевненості керівництва зазначених органів у досягненні належного рівня економії, ефективності і результативності відповідно до завдань органів; достовірності фінансової, статистичної і управлінської звітності; у виконанні встановлених законодавством та керівництвом норм і правил; належному захисті активів від втрат [1].

Внутрішній контроль при виконанні бюджетної програми повинен бути спрямованим на перевірку ефективності використання матеріальних, людських та інформаційних ресурсів, ідентифікацію та оцінку ризиків невиконання бюджетної програми та підготовку рекомендацій з удосконалення управлінських процесів залежно від характеру виявлених проблем. Це процес, який забезпечуватиме якісну розробку та ефективне досягнення цілей програми, шляхом реалізації прийнятих управлінських рішень.

Суб'єктом внутрішнього контролю має бути відповідний підрозділ в структурі кожного виконавця бюджетної програми, на який буде покладено здійснення контрольних заходів, а об'єктом виступатиме безпосередньо сама бюджетна програма.

Метою здійснення внутрішнього контролю бюджетних програм є забезпечення дотримання принципів економності, ефективності та результативності при планування та виконанні бюджетних програм, шляхом своєчасного коригування управлінських рішень щодо використання різних видів ресурсів, внаслідок чого буде забезпечено найбільш ефективне виконання бюджетної програми.

Слід відзначити, що головним є не тільки така організація внутрішнього контролю, яка гарантувала би повну відсутність відхилень, помилок і неефективності в виконанні бюджетної програми, а така організація контролю, яка б допомагала їм своєчасно виявляти та усувати, сприяючи підвищенню ефективності використання бюджетних коштів. Виходячи з цього можна сформулювати завдання внутрішнього контролю виконання програм:

- попередній збір інформації про умови виконання програми;
- відслідковування ходу і результатів реалізації програми, використання різних видів ресурсів;
- постійна оцінка виконання бюджетної програми;
- перевірка відповідності виконуваних завдань планам, що передбачені паспортом бюджетної програми;
- інформування безпосередньо замовника про результати перевірки, проведеної підрозділом внутрішнього контролю.

Внутрішній контроль при виконанні бюджетної програми має здійснюватися безперервно і розподіляється за трьома напрямками: попередній, поточний і наступний, залежно від етапу виконання бюджетної програми.

Ефективність внутрішнього контролю виконання бюджетних програм визначається забезпеченням наступних умов:

- своєчасне інформування замовника щодо виникнення ризиків невиконання певних заходів бюджетної програми;
- недопущення порушень та мінімізація ризиків невиконання заходів бюджетної програми;

- внесення обґрунтованих пропозицій щодо підвищення ефективності виконання бюджетної програми.

За підсумками дослідження стану внутрішнього контролю визначається рівень ефективності та дієвості функціонуючої системи внутрішнього контролю щодо попередження та недопущення в подальшому правопорушень.

Таким чином, чітке й детальне визначення усіх процедур, пов'язаних з розробленням, затвердженням та реалізацією заходів бюджетної програми, поряд із налагодженням надійної системи внутрішнього контролю за виконанням програм дасть змогу значно підвищити ефективність реалізації бюджетних програм і тим самим зекономити бюджетні кошти.

Література:

1. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції розвитку державного внутрішнього фінансового контролю на період до 2017 року» від 24 травня 2005 р N 158-р // <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

к.е.н. Понікаров В.Д.

Харківський національний економічний університет

Судово-економічна експертиза: практичний аспект

Сучасний розвиток України характеризується високим рівнем тінізації її економіки та криміналізацією суспільства, що потребує використання різних форм спеціальних економічних знань для викриття та дослідження правопорушень у фінансово-господарській діяльності підприємницьких структур.

Сьогодні в українському законодавстві виокремлені три форми використання спеціальних економічних знань, а саме: участь спеціаліста-економіста під час виконання слідчих дій; проведення ревізії фінансово-господарської діяльності на вимогу правоохоронних органів; проведення судово-економічної експертизи. Використання тієї чи іншої форми спеціальних знань залежить від конкретних обставин, визначається характером та складністю господарських, цивільних та кримінальних справ.

Судово-економічна експертиза є найбільш відпрацьованою формою використання спеціальних економічних знань. Необхідно зазначити, питання розвитку судово-економічної експертизи в умовах ринку були розглянуті в працях таких вітчизняних вчених як М.Т. Білухи, Ф.Ф. Бутинця, Г.Г. Мумінової-Савінової, М.І. Камшика, та багатьох інших. Однак в роботах зазначених вчених увага приділялась здебільшого теоретичним аспектам проведення судово-економічної експертизи. При цьому питання практичного характеру розглядалися фрагментарно.

Тому метою дослідження є виокремлення недоліків в проведенні судово-економічної експертизи та розробка шляхів їх вирішення.

Результати дослідження показали, що проблеми проведення судово-економічної експертизи перш за все стосуються її інформаційного забезпечення. Так, враховуючи те, що експертна діяльність має подвійний характер: юридичний за функціями та джерелами